

NIETZSCHE · SESSIÓ 72

Comentari integrador de Nietzsche

REFERÈNCIES DE LA SESSIÓ

Pàgines de teoria de la sessió: pp. 184-192 del Dossier Resum.

Font primària utilitzada: p. 165,172,178,180,185 del Dossier Resum.

Correspondència: DIRECTA - la font es troba fora del tram teòric de la sessió.

FONT PRIMÀRIA

Friedrich Nietzsche, textos seleccionats al Dossier Resum Fragment 1 · Dossier Resum, p. 165 (numeració interna) [7] [Definició de la veritat per l'autor] Que és, llavors, la veritat? Una host en moviment de metàfores, metonímies, antropomorfismes, en resum, una suma de relacions humanes que han estat realçades, extrapolades i adornades poèticament i retòricament i que, després d'un llarg ús, un poble considera fermes, canòniques i vinculants: les veritats són il·lusions de les quals s'ha oblidat que ho són, metàfores que han esdevingut gastades i sense força sensible, monedes que han perdut el seu encuny i ja no són considerades com a monedes, sinó com a metall. Fragment 2 · Dossier Resum, p. 172 (numeració interna) [1] [La rebel·lió dels esclaus en la moral comença quan el ressentiment esdevé creador i engendra valors antitèticament oposats als de la moral dels senyors] 10. La rebel·lió dels esclaus en la moral comença quan el ressentiment esdevé creador i engendra valors: el ressentiment d'aquells éssers a qui és prohibida l'autèntica reacció, la reacció de l'acció, i que es rescabalen només amb una venjança imaginària. Mentre que tota moral noble neix d'un triomfant si dit a si mateix, la moral dels esclaus diu no, ja per en- davant, a Un «fora», a un «un altre», a un «no-jo», i aquest no és el que constitueix la seva acció creadora. Aquesta inversió de la mirada que estableix valors —aquest necessari adreçar-se cap enfora en lloc de tornar-se cap a si— forma part precisament del ressentiment: per sorgir, la moral dels esclaus necessita sempre primer un món oposat i extern, necessita, parlant fisiològicament, estímuls exteriors per poder actuar —la seva acció és, d'arrel, reacció. Passa el contrari en la manera noble de valorar: aquesta actua i brota espontàniament, busca el seu oposat només per dir-se sí a si mateixa amb més agraïment, amb més goig —el seu concepte negatiu, el que és «baix», «vulgar», «dolent», només és un pàl·lid contrast, nascut més tard, del seu concepte bàsic positiu, total- ment amarat de vida i de passió, el concepte nosaltres els nobles, nos- altres els bons, nosaltres els bells, nosaltres els feliços!». Quan la manera noble de valorar s'equivoca i peca contra la realitat, això passa amb relació a l'esfera que no li és prou coneguda, més encara, al coneixement real de la qual s'oposa amb aspror: no comprèn de vegades l'esfera menyspreada per ella, l'esfera de l'home vulgar del poble baix. D'altra banda, cal tenir en compte que, en tot cas, l'afecte del menyspreu, del mirar de dalt a baix, del mirar amb superioritat, fins i tot pressuposant que falsegi la imatge del que és menyspreat, no arribarà ni de lluny a la falsificació amb què l'odi reprimat, la venjança de l'impotent atemptaran contra el seu adversari —in effigie [en efígie], naturalment. Fragment 3 · Dossier Resum, p. 178 (numeració interna) [1] [Déu ha mort i amb aquest fet tots els sistemes de referencia es perden. Hem estat nosaltres els seus assassins, però la majoria encara no n'és conscient] L'home boig. No heu sentit parlar d'aquell home boig que en plena llum del dia va encendre una llanterna, va córrer cap al mercat i va començar a cridar sense parar: «Busco Déu! Busco Déu!» Com que allà hi havia reunits

molts dels qui no creien en Déu, va provocar moltes rialles. «Que s'ha perdut?», deia un. «Que s'ha extraviat com un nen?», deia un altre. «Que s'ha amagat?» «Que té por de nosaltres?» «Que s'ha embarcat?» «Que ha emigrat?» Tot això deien mentre reien. L'home boig es va posar enmig d'ells i els va foradar amb la mirada. «On ha anat, Déu?», va exclamar. «Us ho diré! Nosaltres l'hem matat, vosaltres i jo! Tots nosaltres en som els assassins! Però com ho hem pogut fer? Com hem estat capaços de beure'ns tot el mar? Qui ens va donar l'esponja per esborrar tot l'horitzó? Què hem fet en desprendre la terra del seu sol? Cap on es mou ara? Cap on ens movem nosaltres? Lluny de tots els sols? No caiem constantment? i, també, cap endarrere, cap endavant, cap a tots els costats? Hi ha encara un dalt i un baix? No errem com a través d'un res infinit? No sentim l'alè de l'espai buit? No fa més fred? No ve continuament la nit i més nit? No cal encendre llanternes al matí? No sentim encara el soroll dels enterraments que enterren Déu? No notem encara l'olor de la descomposició divina? També els déus es descomponen. Déu ha mort! Déu roman mort! i nosaltres l'hem

matat! Com ens consolarem, assassins entre tots els assassins? El més sagrat i poderós que tenia el món fins ara s'ha dessagnat sota els nostres ganivets. Qui ens netejarà aquesta sang? Amb quina aigua podrem purificar-nos? Quines cerimònies expiatòries, quins jocs sagrats haurem d'inventar? No és la grandesa d'aquest acte massa gran per a nosaltres? No hem d'esdevenir nosaltres mateixos déus per ser dignes d'ells? No hi ha hagut mai un acte tan gran, i tot el que neixi després de nosaltres formarà part, per aquest acte, d'una història superior a tota història que hagi existit fins ara! Aleshores, l'home boig va callar i va tornar a mirar els seus oients. Ells també callaven i l'observaven sorpresos. Finalment, va llançar a terra la seva llanterna, que es va esmicolar i es va apagar. «Arribo massa d'hora», va dir. «Encara no és el meu temps. Aquest fet monstruós encara està en camí i es mou; no ha arribat encara a oïda dels homes. El llampec i el tro necessiten temps, la llum dels estels necessita temps, els actes, per ser vistos i escoltats, necessiten temps fins i tot després d'haver estat realitzats. Aquest acte continua estant més lluny dels homes que els estels més llunyans, i, no obstant això, l'han fet ells mateixos! I es diu, a més, que l'home boig va entrar el mateix dia a diverses esglésies i entonar el seu Requiem aeternam deo. Va ser expulsat i interrogat i sempre responia això: «Què són, per ventura, aquestes esglésies, si no les fosses i els sepulcres de Déu?» La proposta nietzscheana (II): l'adveniment del superhome Dèiem que la mort de Déu suposava un perill i una oportunitat. Hem vist el perill, però quina és l'oportunitat? L'oportunitat està representada per l'adveniment del superhome. De la mateixa manera que l'home humà va suposar una superació dels primats, ara és a ell a qui toca ser superat, vitalment i existencialment, per un nou ésser superior que sigui capaç de crear nous valors. Però aquesta és una història de futur. Qui vulgui arribar-hi ha de practicar la «filosofia del martell», ha de destruir la restes que encara queden del vell sistema, de Déu en el sentit ampli al qual estem fer referència. Ha d'arribar al nihilisme en el qual res no té valor, però ara amb un sentit positiu perquè ens proporciona una llibertat il·limitada per crear nous valors. El procés pel qual s'arriba al superhome el descriu Nietzsche a través de les tres transformacions, tres figures que representen l'evolució que el possibiliten. A l'inici hi ha l'esperit, que s'ha transformat en camell i s'inclini davant l'omnipotència de Déu i la llei moral, que es carrega els pes més feixucs (l'ascetisme, el més enllà transcendent, l'idealisme, el deure). El camell representa l'esperit respectuós i submís, model tota moral hostil a la vida, com el cristianisme. Després, el camell es transforma en lleó. Pren consciència de la seva autoalienació anterior i lluita per alliberar-se de totes les cargues i crear la seva llibertat (negativa perquè consisteix a no acceptar i no pas a proposar). Com a resultat, substitueix el deure pel voler i preparar l'arribada del superhome. El lleó representa l'esperit que: rebel·la, el filòsof del martell que destrueix el vell ordre. Finalment, el lleó es transforma en nen. Alliberat totalment, és capaç de projectar nous valors (llibertat positiva). Concep l'existència com una aventura i un joc innocent en què s'experimenta a si mateix. El nen representa l'esperit lliure i creador propi del superhome. El superhome alliberat de les càrregues que oprimien la vida

(Déu, la moral judeocristiana) es recupera a si mateix. Desapareguda tota transcendència, recupera el sentit de la Terra i sobre al món projectant sobre aquest la seva força creadora de valors. En aquesta nova manera de ser al món, el seu objectiu vital ja no és la seguretat o mantenir-se en l'existència, sinó un continu crear i experimentar-se o a si mateix per assolir la intensitat i la plenitud vital. El superhome posseeix la innocència d'un nen, perquè per ell no existeix un món ja definit, sinó que es relaciona de manera originària amb les coses, crea i projecta nous sentits. Accepta el temps i la caducitat, coneix la seva finitud, però no deixa, per això, de projectar-se cap al futur amb noves metes finites i temporals. En cada projecte nou busca una vida més elevada en un continu destruir el que és per buscar el que encara no és. Des de la capacitat libèrrima de dotar de sentit tot el que és, exercita la seva essència existencial: la voluntat de poder. Fragment 4 · Dossier Resum, p. 180 (numeració interna) [1] (L'home ha de ser superat pel superhome que coneix la mort de Déu i afirma el sentit de la terra: no creu en un més enllà salvador ni menysprea el cos ni la vida) 3. Quan Zaratustra va arribar a la primera ciutat, situada al llindar dels boscos, va trobar reunida al mercat una gran multitud, que esperava que comencés l'actuació d'un funàmbul. i Zaratustra va parlar així al poble: Jo us ensenyo el superhome. L'home és quelcom que ha de ser superat. Què heu fet per superar-lo? Tots els éssers han creat fins ara alguna cosa per sobre d'ells mateixos. i voleu ser vosaltres el reflux d'aquesta gran marea i retrocedir a l'animal en comptes de superar l'home? Què és el mico per a l'home? Una riota o una vergonya dolorosa. i just això és el que l'home ha de ser per al superhome: una riota o una vergonya dolorosa. Heu recorregut el camí que porta des del cuc fins a l'home, i moltes coses en vosaltres continuen sent cuc. Temps enrere va ser micos, i també ara l'home és més mico que qualsevol mico. I el més savi de vosaltres només és un ésser

escindit, un híbrid de planta i fantasma. Però és que jo us mano que us convertiu en fantasmes o en plantes? Mireu, jo us ensenyo el superhomel El superhome és el sentit de la terra. Que la vostra voluntat digui: que sigui el superhome el sentit de la terra! Jo us conjuro, germans meus, que resteu fidels a la terra i no cregueu a qui us parla d'esperances sobreterrenals! Són gent que emmetzina, tant si ho saben com si no. Són gent que menysprea la vida, són moribunds i estan, també, enverinats. La terra està cansada d'ells i tant de bo desapareguin! Temps enrere el delicte contra Déu era el màxim delicte, però Déu mort i amb Ell han mort també aquests delinqüents. Ara, el més horrible és delinquir contra la terra i apreciar les entranyes del que és inescrutable més que el sentit de la terra! Temps enrere l'ànima mirava el cos amb menyspreu, i aquest menyspreu era llavors la cosa més alta: l'ànima volia el cos desnerit, lleig, a a mat. Així pensava escapolir-se del cos i de la terra. Oh, també aquesta ànima era desnerida, lletja i afamada, i la crueltat era la voluptuositat d'aquesta ànima. Però vosaltres, germans meus, digueu-me què anuncia el vostre cos de la vostra ànima? No és la vostra ànima, per ventura, pobresa i brutícia i un lamentable benestar? Fragment 5 · Dossier Resum, p. 185 (numeració interna) [2] [S'ha d'estimar cada instant que es viu de tal manera que s'estigui disposat que es repeteixi per tota l'eternitat] El pes més feixuc. Què passaria si un dia o una nit un dimoni s'esmunyís furtivament en la teva més solitària soledat i et digués: «Aquesta vida, tal com la vius ara i tal com l'has viscuda, l'hauràs de viure un cop més i molts cops més. i no hi haurà res de nou en ella, sinó que cada dolor, i cada plaer, i cada pensament, i cada sospir i tot el que és extraordinàriament petit i gran de la teva vida haurà de retornar a tu, i tot en la mateixa, també aquesta aranya i aquest clar de lluna entre els arbres, i també aquest instant i jo mateix. L'etern rellotge de sorra de l'existència serà capgirat sempre un altre cop, i tu amb ell, brossa de pols de la pols!» No et llançaries a terra fent petar les dents i. maleiries el dimoni que parlava així? O has viscut mai un instant formidable en què li haguessis respost: «Ets un déu i mai no he sentit

res més. diví!» Si aquest pensament adquirís poder sobre teu, et transformaria, tal com ets, i potser et destruiria. La pregunta, a propòsit de tot i de cada cosa, «Vols això un altre cop i molts cops més?» estaria a les teves mans com el pes més feixuc! O bé, com hauries d'estimar-te i estimar la vida per no pretendre res més que aquesta última confirmació, que aquest últim segell? Nietzsche ens convida a pensar Acabem de veure la filosofia de Nietzsche a partir d'una selecció de textos d'algunes de les seves obres. En quina mesura continuen tenint vigència els problemes plantejats per aquest filòsof? A continuació, formulem algunes preguntes ordenades d'acord amb l'exposició de les diferents disciplines filosòfiques que hem fet abans. Primer, plantejarem les preguntes respecte a l'aspecte crític de la seva teoria i, a continuació, les que fan referència a l'aspecte propositiu. Teoria del coneixement: crítica de l'optimisme racionalista Que és millor: la transmissió d'un saber explícit o formular un aforisme per fer pensar l'interlocutor: Quins avantatges i desavantatges tenen els dos models d'exposició de les idees filosòfiques? Quina és la millor manera de captar i expressar la vida: el discurs racional o l'art? Per què de vegades volem fusionar-nos amb la massa i perdre la nostra identitat personal? Per què de vegades la gent té conductes de risc que posen en perill la seva existència Vivim en una societat apol·línia o dionisiaca? Les persones busquen afirmar-se en la seva individualitat o tenen tendència a fer el que fa tothom? Té la vida un sentit predeterminat? Es pot trobar sentit a la vida? Hauria estat millor no haver nascut: Es pot jutjar moralment la vida? Es poden eliminar els seus aspectes obscurs i terribles? Es poden mitigar? S'han de combatre: Si els acceptem, som conformistes o conservadors S'ha de témer la mort? Què signifiquen les paraules? Les paraules són convencionals? És convencional el que designen? En quina mesura poden transmetre l'experiència i la vida? Què és més eficaç per a aquest fi, la intuïció o el concepte? Quins són els avantatges i els inconvenients de cada un d'aquests usos del llenguatge? Què significa que una cosa és certa? Existeix una veritat objectiva? La veritat és una simple convenció? La veritat és una manera de mentir? Metafísica: crítica de la metafísica de l'Ésser Existeix alguna cosa que sigui eterna i immutable? Existeixen les essències? Què és real en les coses: el que és individual o el que té en comú amb altres coses? Existeix alguna altra realitat que la que ens mostren els sentits? Felicitat és igual a racionalitat o a seguretat instintiva? Què significa l'absolut? I l'incondicionat? Ètica: crítica de la moral judeocristiana Quin és l'origen dels valors morals? Són objectius o convencionals? Si no existeixen valors objectius, tot està permès? La qualificació moral dels valors s'ha d'aplicar als éssers humans o a les accions Què és la vida? Alguna conducta moral pot ser natural? Quins són els valors que dominen la cultura europea actual: ment: els de la moral del senyor o els de la moral de l'esclau? Els valors de la moral de l'esclau, s'han de valorar negativament? Tots? Quins? Són tots contraris a la plenitud vital? La moral del senyor s'identifica amb el que comunament s'anomena la «lleï del més fort»? La virtut entesa com a força en

Nietzsche s'identifica amb la força física, econòmica, militar o política? Hem de defensar la igualtat o defensar les jerarquies: Quins tipus de jerarquies? Quins tipus d'igualtat Hem de rebutjar la compassió com a valor? Quin model social se'n deriva, d'aquest rebuig? La proposta de Nietzsche (1): la mort de Déu i el superhome Creure en Déu modifica el mode de ser al món de l'individu? Li genera unes obligacions morals Si no se sent concernit per unes obligacions respecte a Déu, podem dir que realment hi creu? Es viu la vida de la mateixa manera si s'accepta que existeix una transcendència? És la nostra una societat nihilista? Hi ha més nihilisme passiu o actiu? Hi ha alguna cosa positiva en el nihilisme? Quines conseqüències té el nihilisme en la manera d'actuar dels individus? És millor creure en un ordre moral i polític o ser nihilista? Què és millor individualment? I socialment? Tota forma d'idealisme és dolenta? Podem ser tots superhomes? Fins on arriba la capacitat de donar sentit a les coses dels éssers humans? És possible actuar llibèrrima- ment sense cap concessió als convencionalismes socials? Es pot identificar el mode de ser al món del superhome amb l'hedonisme? Voler fer de la nostra vida una obra d'art no és possible si un no té els recursos necessaris per viure dignament? La proposta de Nietzsche (11):

la voluntat de poder i l'etern retorn Com podria ser una societat on els individus exercissin la voluntat de poder? Pot ser veritat el que nosaltres vulguem que sigui veritat? El perspectivisme pot ser una manera de justificar qualsevol posició sobre les coses? Es un simple relativisme? Si no hi ha una veritat objectiva moralment, qualsevol persona està legitimada per fer el que vulgui fer? És possible un coneixement objectiu encara que la veritat sigui sempre perspectiva? És possible el diàleg o la cooperació social si aquest no existeix? Hem de donar prioritat al nostre ser social o la nostra individualitat És necessari un acord social per posar en comú les diferents perspectives existents? És desitjable? És possible? Significaria un sotmetiment a la moral del ramat? Tot el que ha de venir ja ha passat abans? El temps és lineal, circular o es pot concebre d'una altra manera alternativa? Què és el temps? El temps circular de Nietzsche és una manera distinta de postular l'eternitat: Quants instants del dia ocupem en coses que voldríem que es repetissin per tota l'eternitat: S'ha d'estimar el que es fa en cada instant? No s'ha de fer res més que el que s'estima i es vol? Exercici 1, pregunta 1. Feu una síntesi d'aquest text, centrant-vos en les idees principals que hi apareixen i en la relació que s'estableix entre aquestes. (Responen usant, aproximada- ment, entre 70 i 110 paraules.) (2 punts) És un text de teoria del coneixement en què s'analitza de manera crítica què és la veritat i per què es vol ser veraç. El que es considera com a veritat no és més que una mera convenció humana que ha estat acceptada en el temps per un poble, encara que ja hagi perdut A e valor sensible. La raó moral de voler ser veraç rau a oblidar que o i gen del que creiem veritat són meres il·lusions i a acceptar el que s'ha establert pel costum i la força del ramat per evitar crear desconfia sentir-se admès per la resta. Exercici 1, pregunta 11. Identifiqueu quin és el significat que tenen en el text el mot i l'expressió següents. (Responen usant, aproximadament, entre 5 i 20 paraules en cada cas.) [1 punt] a) «antropomorfismes» b) «impuls moral envers la veritat» a) Antropomorfismes: davant la pretesa objectivitat dels concep- tes, incloent-hi la veritat, aquests són simplement convencions inventades pels humans. b) Impuls moral envers la veritat: raó que porta l'ésser humà a voler ser veraç i que amaga la seva incapacitat per viure sense l'acceptació de l'opinió de la majoria. Exercici 1, pregunta 111. Considereu la següent afirmació del text: «[...] en contraposició amb el mentider, en qui ningú no confia i de qui tothom s'aparta, l'home es convenç de l'honorabilitat, la fiabilitat i el profit de la veritat.» Expliqueu quin és el sentit d'aquesta afirmació i de quina manera es relaciona amb les propostes filosòfiques de Friedrich Nietzsche; indiqueu en detall com aquesta afirmació es justificaria a partir d'aquestes propostes. (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Friedrich Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) (3 punts) La concepció dominant de la veritat té les seves arrels en la recerca de la seguretat d'aquells que no tenen la força per viure la vida sense l'acceptació del ramat. Qui menteix d'acord amb el que majoritàriament i al llarg del temps s'ha establert com a cert rep la protecció i la consideració social: qui no està disposat a aquest sotmetiment és exclòs i marginat. En aquest text, Nietzsche se'ns mostra com a filòsof de la sospitar, denominació que Paul Ricoeur va utilitzar per designar els tres filòsofs contemporanis (els altres dos són Marx i Freud) que intenten desvetllar críticament els veritables impulsos i raons que s'amaguen darrere de les diferents propostes filosòfiques pretesament objectives que s'han elaborat al llarg de la cultura occidental. Nietzsche investiga, seguint el seu mètode genealògic, quin és l'origen del concepte social de veritat i quin ha estat l'impuls moral que fa que els individus vulguin ser veraçs. Com sempre que utilitza aquest mètode, descobreix que els instints que s'amaguen al darrere són el contrari del que es pretén expressar: el desig de mentir per conservar-se en

l'existència. Per comprendre aquesta afirmació, hem d'explicar l'origen dels conceptes i com la diferent manera d'utilitzar el llenguatge està lligat al mode de ser al món dels diferents individus. Nietzsche distingeix entre dues maneres d'utilitzar el llenguatge per designar les coses o les experiències viscudes. D'una banda, hi ha les intuïcions, que utilitzen les paraules per designar una experiència única, allò que és singular i real, però que només poden ser compreses per aquells

que l'han viscuda. S'articula el so de la paraula i s'evoca en els que van tenir l'experiència allò que van viure en la seva integritat. De l'altra, hi ha els conceptes, que són el resultat d'abstracte i generalitzar. D'allò que observem o vivim, i d'acord amb les nostres pulsions personals, seleccionem alguns aspectes per formar el concepte. Després, inventem un símbol, la paraula, per designar totes aquelles coses o experiències que comparteixen aquests trets en comú. Aquesta paraula designa de manera universal i pot ser compresa per tots aquells que comparteixen un mateix llenguatge. Però què expressa realment? Alguns aspectes parcials d'algunes coses o vivències. Com més s'allunya del que és singular i concret, menys conté expressa del que és real. És per això que, com més generals siguin els conceptes, són més buits de contingut. Però què determina un individu a fer un ús o altre del llenguatge com el que hem vist: l'ús intuïtiu o el conceptual? És la seva manera de ser al món. L'home artístic es guia per les seves intuïcions perquè se sent arrelat de manera ferma en l'existència i busca viure amb plenitud i intensitat, fins i tot a costa de posar en perill la seva pròpia existència. L'home racional es guia pels seus conceptes perquè vol sentir-se segur i mantenir-se en l'existència, fins i tot a costa de no viure tot el que la vida li pot oferir. És aquest desig de seguretat el que el fa estar atent a les regularitats que els conceptes poden oferir-li. D'aquestes dues maneres de ser al món, la que s'ha imposat socialment és la segona, que ha instaurat convencionalment el que és la veritat a partir de l'acceptació vinculant d'un grapat de conceptes. El ramat, la massa, on predomina el desig de seguretat, oblida que aquests conceptes no designen el que és real (que han perdut el seu valor sensible), i amb el pas del temps encara més, perquè s'han desgastat de tant usar-los (ara són més buits que quan es van inventar). Accepta com a veritat que no són més que il·lusions, perquè «mentir d'acord amb una convenció consolidada» els reporta acceptació social i, per tant, seguretat. Per tant, al darrere d'aquesta idea de veritat s'amaga el desig de mentir, perquè per a Nietzsche no existeix una veritat objectiva. Els fets són formes buides que cada individu omple segons les pulsions que en cada moment el dominen, per tant, tota veritat és resultat d'una determinada perspectiva, i considerar una de les possibles (la socialment acceptada) com l'única vàlida és voler mentir. Tot i així, no totes les perspectives valen el mateix. Són més valuoses aquelles que intensifiquen i potencien la vida i, evidentment, la que ens proporciona la veritat social té la seva arrel en el mode de ser en el món de l'home racional i, per tant, s'ha d'evitar per les raons que acabem d'explicar.

Exercici 2. Considereu la situació següent: Dues persones tenen una relació amorosa intensa, passional i plena des de fa temps. Una de elles, de sobte, sent un impuls irracional de voler experimentar el sentiment que provoca el daltabaix emocional de sofrir una pèrdua amorosa. Sap que provocarà un patiment molt gran a l'altra persona i a si mateixa, però no pot evitar prendre la decisió de dir-li que ja no l'estima i que no la vol veure mai més. Quan l'altra persona li demana que li expliqui el perquè d'aquesta decisió, no pot fer res més que repetir a que ja no l'estima i que no la vol veure mai més». Atès tot això, actua bé aquesta persona? La seva decisió la pot fer feliç? Com creieu que caldria respondre a aquesta pregunta des de la perspectiva de Friedrich Nietzsche (tal com la presenta en *Genealogia de la moral*)? Per què? Com creieu que caldria respondre a aquesta pregunta des de la perspectiva d'Immanuel Kant (tal com la presenta en *Fonamentació de la metafísica dels costums*)? Per què? Compareu els enfocaments filosòfics dels dos autors a partir del cas presentat. (2 punts)

Les teories ètiques d'aquests dos filòsofs són radicalment oposades encara que tenen en comú la idea de l'autonomia moral, segons qual ha de ser cada persona qui es doni a si mateixa els principis i les màximes pels quals s'haurà de guiar. Kant, com a filòsof il·lustrat, fonamenta la bondat de l'acció el criteri racional que han de servir per assegurar el valor universal dels preceptes morals. Nietzsche, impregnat pel Romanticisme radicalment crític amb la Il·lustració i el seu universalisme, defensa l'irracionalisme i l'individualisme, d'acord amb els quals les pulsions vitals s'imposen als criteris racionals. Des d'aquests pressupòsits distints, quina anàlisi farien de la situació proposada? Des de la perspectiva de Kant, l'acció no és bona perquè no s'actua de bona voluntat. Actuar de bona voluntat implica actuar per deure és a dir, d'acord amb la llei moral. Això passa quan la raó determina la voluntat a obrar d'acord amb una màxima que pot ser universalitzable, per la qual cosa s'ha d'ajustar a l'imperatiu categòric. Però no és aquest el cas, en el qual la voluntat es guia per imperatius pragmàtics, que són aquells que estan orientats a aconseguir la pròpia felicitat: és a dir, la persona

segueix una ètica hipotètica i condicionada, L'acció no és bona perquè la seva motivació no està derivada de principis racionals ni té, com a marc, la consideració de l'altre com a fi el si mateix:

GUIA DE LECTURA DE LA SESSIÓ

1. Identifica el problema filosòfic concret que planteja el fragment.
2. Formula la tesi o idea central amb les teves paraules.
3. Explica els conceptes del fragment que coincideixen amb el contingut de la sessió.
4. Relaciona el fragment amb el conjunt de la filosofia de l'autor sense limitar-te a resumir-lo.